PRZEGLĄD PRASY Z. S. R. R. I EMIGRACJI ROSYJSKIEJ

Dodatek do Nr. 88 (187) Codziennego Biuletynu Wydziału Prasowego M. S. Z.

Warszawa, piątek 17 sierpnia 1928 r.

Z. S. R. R. A SPRAWY ZAGRANICZNE.

SPÓR POLSKO-LITEWSKI A ZSRR.

Izwiestja 16.VIII, komentują wywiad, udzielony w Wilnie dziennikarzom litewskim przez p. Hołówkę, i piszą, że gdyby rząd polski solidaryzował się z opinją p. Hołówki, to otwierałoby to perspektywy uregulowania zatargu polsko - litewskiego. Należy pozatem podnieść, iż motywy przedstawione przez p. Hołówkę, według których Polska kładzie nacisk na przeniesienie konferencji polsko - litewskiej do Genewy, potwierdzają całkowicie informacje prasy sowieckiej, iż Polska liczy w tym wypadku na presję wielkich mocarstw wobec Litwy. Jawne oświadczenie p. Hołówki, iż Polska nie zrzeka się bynajmniej swych pretensji do 6 gmin letgalskich, wchodzących w skład Łotwy jest również nader interesujące. Co się zaś tyczy zapewnień p. Hołówki o „absurdalności" pogłosek o wojowniczych zamiarach Polski, to dziennikarze litewscy, którzy wysłuchali przemówienia Rydza-Śmigłego i mieli sposobność obserwować nastroje w czasie kongresu w Wilnie, uzyskali wystarczające dane do wyrobienia sobie poglądu co do rzeczywistych zamiarów Polski.

Izwiestja 14 — 15.VIII w korespondencji z Warszawy, nawiązując do zjazdu legjonistów w Wilnie, już w nagłówku podkreślają, że zjazd ten był demonstracją przeciwko Litwie. Korespondent zaznacza, że przemówienia Piłsudskiego oczekiwano z widocznem naprężeniem, mimo, iż wiadomo było o tem, że Marszałek powstrzyma się od decydujących wystąpień, a to z tego powodu, iż byłyby one przedwczesne i że niemiecka polityka w sporze polsko-litewskim daje Polsce pewność, że Litwa nie znajdzie sobie stronników w Genewie. Wybór Wilna jako miejsce zjazdu jeszcze bardziej podniecił naprężoną atmosferę, jaka się wytworzyła dokoła konfliktu polsko - litewskiego. „Intymne" wystąpienie Marszałka — zdaniem dziennika wcale tej atmosfery nie wyjaśniło. „Sekret" Marszałka po dawnemu nie przestaje być źródłem wszelkich politycznych niespodzianek i nie wnosi uspokojenia do stosunków międzynarodowych. Korespondent zaznacza, iż we wszystkich przemówieniach podkreślano polski charakter Wilna. „Wilno było, jest i będzie polskiem — pisze korespondent—mówiono wszędzie ze szczególnym naciskiem". Rezolucja zjazdu — zdaniem korespondenta— bezwzględnie została przyjęta za zgodą marsz. Piłsudskiego, a przeto zmiana konstytucji będzie dziełem najbliższej przyszłości.

Mówiąc o zjeździe, korespondent podkreśla jego charakter wojskowy. Szczególnie biła w oczy — pisze korespondent — młodość oficerskiego korpusu: 30 — 35-letni majorzy i pułkownicy, nadzwyczaj również młodzi są generałowie. Sympatje uczestników Zjazdu — według korespondenta — były wyłącznie po stronie gen. Rydza - Śmigłego. Wojownicze przemówienie gen. Rydza - Śmigłego, rezolucja zjazdu oraz wojskowy jego charakter — zdaniem korespondenta — wszystko to odsłania agresywność kół, w rękach których spoczywa los państwa polskiego.

PAKT O WYŁĄCZENIE WOJNY A ZSRR.

Izwiestja 15.VIII, omawiając oświadczenie Kellogg'a o kolejności przystąpienia państw do paktu, wyłączającego wojnę, zaznacza, iż wobec wynikającego stąd istnienia w przyszłości dwuch kategorji państw kapitalistycznych (jednej „czystej" — t. j. uczestników paktu i drugiej „nie czystej" — t. j. nienależących do paktu) wątpliwą jest rzeczą, by pakt ten mógł mieć chociażby moralne znaczenie, a to tembardziej, że, nawet z punktu widzenia jego stronników, nie jest on uważany za środek, usuwający możliwość wojny. Co się tyczy przyciągnięcia Sowietów do paktu, to — zdaniem „Izwiestji" — z oświadczenia Kellogg'a wynika, że, jeśli wogóle będzie kiedyś dana Sowietom możliwość przyłączenia się do paktu, to w każdym bądź razie dopiero po bardzo długim okresie czasu. Wyjaśnienia kół waszyngtońskich w sprawie przystąpienia Sowietów do paktu mają zatem — charakter nieaktualny. „Ważniejszą rzeczą jest to — dodaje dziennik, że ustalona kolejność przystąpienia państw do paktu jeszcze bardziej wyraźnie podkreśla usiłowania uczestników tego paktu, zmierzające do niedopuszczenia do omawianego układu Związku Sowietów. A z tego wynika, że ostrze sławetnego paktu, wyłączającego wojnę, jest skierowane przeciwko Sowietom".

SPRAWY WEWNĘTRZNE.

ŻYCIE PARTYJNE.

Prawda 11.VIII, omawia uchwałę C. K. partji o rozwiązaniu organizacji partyjnej na Krymie. Jako powody tego rozwiązania pismo wymienia odchylenie się organizacji krymskiej od zasadniczej linji sowieckiej polityki klasowej. Organizacja partyjna na Krymie nie urzeczywistniła reformy rolnej, dopuściła przepełnienie urzędów sowieckich przez „kułaków“, nacjonalistów tatarskich i białogwardzistów, uległa wpływom szowinistycznego nacjonalizmu tatarskiego i ideologji burżuazyjnej. Po oczyszczeniu organizacji z „kułaków“, białogwardzistów i innych wrogów ustroju sowieckiego, wszystkie te błędy będą naprawione.

Izwiestja 11.VIII, ogłasza uchwałę C. K. partji w sprawie oświaty politycznej w partji i Z. M. K. Uchwała ta stwierdza niewykonanie poprzednich decyzyj C. K. partji w powyższej sprawie. Między innemi dotychczas stosowany jest przez organizacje partji i Z. M. K. przymus udziału członków partji i związku w kursach oświecenia politycznego. Jest to sprzeczne z decyzją C. K., który uchwalił, iż oświatę polityczną popierać powinni wyłącznie ci członkowie partji i Z. M. K., którzy chcą tego dobrowolnie. Partja powinna dbać wszechstronnie o podniesienie poziomu oświecenia politycznego swych członków, nie stosując jednak w żadnym wypadku jakiegokolwiek przymusu.

Zaria Wostoka 31.VII, ogłasza referat sekretarza C. K. ormiańskiej partji komunistycznej Kostaniana na plenum C. K. tej partji. Mówca stwierdził, że brak planowości tamuje rozwój przemysłu ormiańskiego. Organizacje partyjne zwracają zbyt mało uwagi na potrzeby mas robotniczych. Tylko surowa krytyka braków ustroju sowieckiego przez masy robotnicze umożliwi naprawę poczynionych błędów. Organizacje wiejskie partji powinny stanowczo zwalczać wpływy „kułaków“, dążąc do zbliżenia z biedotą i średniozamożnem włościaństwem. System protekcjonizmu w urzędach sowieckich i organizacjach partyjnych powinien być doszczętnie wytępiony. Dłuższa część referatu omawia zwalczanie wpływów kontrrewolucyjnej partji ormiańskiej „Dasznak-Cutiun“.

POLITYKA SOCJALNA I ZAWODOWA.

Prawda 12.VIII donosi, że w gubernji Twerskiej dotychczas nie ukończono wysiedlania byłych obywateli ziemskich z resztówek ich dawnych posiadłości. W powiecie Rżewskim 84 rodziny byłych obywateli ziemskich mieszkają nadal w swych posiadłościach. Sprawy o ich wysiedlenie ciągną się w instytucjach sowieckich po kilka lat. W okręgu Kierczeńskim na Krymie stwierdzono istnienie 70 majątków, których właściciele eksploatują pracę robotników rolnych.

Komsomolskaja Prawda 1.VIII donosi, że w bieżącym roku szkolnym skasowano egzamina wstępne do sowieckich uczelni średnich w Moskwie. W roku ubiegłym egzamina te tamowały proletaryzację średnich uczelni sowieckich, utrudniając dzieciom robotników wstęp do szkoły i wytwarzając przywileje dla dzieci inteligencji. W bieżącym roku szkolnym szczególna uwaga władz sowieckich zwrócona będzie na osiągnięcie maksymalnej proletaryzacji szkolnictwa przez powiększenie liczby uczniów robotniczego pochodzenia i torowanie drogi młodym pedagogom sowieckim.

Zaria Wostoka 28.VII podaje, iż sądy sowieckie w Gruzji zwalczają liczne wypadki kupna i sprzedaży ziemi. W samym ludowym sądzie w Zestafonach unieważniono 85 nielegalnych tranzakcyj tego rodzaju i ukarano winnych udziału w tych tranzakcjach. Stwierdzono, iż udział w tranzakcjach kupna i sprzedaży ziemi biorą przeważnie byli książęta i szlachcice.

SPRAWY NARODOWOŚCIOWE.

Proletarśka Prawda 24.VII podaje, że naukowy instytut języka ukraińskiego w Kijowie rozpoczął prace nad wydaniem ukraińskiej encyklopedji językowej, która ma zostać dla języka ukraińskiego tem, czem jest znana encyklopedja Dala dla języka rosyjskiego.

NOTATKI I INFORMACJE.

RÓŻNE.

Izwiestja 2.VIII donoszą, że ustawa o prezydjach gminnych komitetów wykonawczych sowietów została znowelizowana w ten sposób, że maksymalna liczba członków prezydjów tych komitetów podwyższona została z 10 do 15. Da to możność usprawnienia działalności tych komitetów wykonawczych przez wciąganie liczniejszych członków sowietów gminnych do czynnej pracy w sowieckich instytucjach wykonawczych.

Prasa sowiecka z ostatnich dni donosi o kilku nieszczęśliwych wypadkach w przemyśle sowieckim. W kopalni Gorłowskiej, w zagłębiu Donieckim, wskutek zepsucia się motoru elektrycznego, który poruszał pompę hydrauliczną, trujące gazy skupiły się w kopalni w chwili, kiedy tam znajdowali się członkowie komisji partyjnej. Wszyscy ulegli zatruciu, w tem jeden śmiertelnie. W kopalni im. Kalinina, w okręgu Stalińskim, wybuch dynamitu zabił trzech robotników. W innym wypadku ofiarą wybuchu pieca Martynowskiego w zakładach metalurgicznych im. Piotrowskiego w Dniepropietrowsku padło zabitych 9-ciu robotników i przeszło 20 rannych.

Wozrożdenje 11.VIII podaje, że publicysta rosyjski Borys Suworyn wyjechał z Paryża do Szanghaju, gdzie redagować będzie pismo przeciwsowieckie „Szanghajskaja Zaria“.

ARTYKUŁY NIEUWZGLĘDNIONE.

Nowoje Wremia 8.VIII. Tragedja dzieci rosyjskich (o Jerzym Woyciechowskim, który dokonał w Warszawie zamachu na radcę handlowego poselstwa ZSRR Lizarewa).

Poslednija Nowosti 9.VIII. „Myśl Narodowa“ o stosunkach rosyjsko-polskich.

Zakł. Gr. Prac. Dr., S. z o. o., Nowy Świat 54, tel. 15-56 i 242-40.

Drukowane na prawach rękopisu.